

Womhaj Bóh!

Czykło 5.
7. febr.

Łétnik 2.
1892.

Szerbiske njedzelske łopjenka.

Wudawaju ło kóždy łobotu w Śsmolerjez knihiczišczerńi w Budyschinje a ło tam dostacź ła schtwórtlétnu pschedplatu 40 np.

5. njedzela po tšjóch kralach.

Koloziskich 3, 34: „Wy seže wumrjeli a wasche žiwjenje je potajene i Khrystuśom w Bosy. Sdyž pať Khrystuś, wasche žiwjenje, ło sjewicź budže, tehdy budžecze tež wy i nim sjewjeni w krašnosći.“

Ś tutyhmi rjanymi słowami wobsamknjemy Epiphaniašowy czaś, tón czaś Jesuśoweje krašnosće, kotrehož sečenja nam Khrystuśowu móz a mudrosć wopisaju, kotrehož epistole do kšesczjanow Jesuśowe bycze a žiwjenje sałozicź chzedza. Se drje mało cźłowjetow, kotšiz njeschipošnawaja, ło Jesuśowe waschnje a sjewjenje na semi, majestosć jeho rěcže, móz jeho skutkow, jeho dobrocziwoscć pschecziwo wschém hubjenym, jeho krutosć pschecziwo hordym cźłowjetam, jeho ponižnosć pschecziwo Bohu, pschezo jenajka czištosć a śwjatosć jeho zyleho postupjenja — ło je to wschitko něschto krašne a bójske, a je knadž mało kšesczjanow, kotšiz njebychu rady chzyli jemu podomni bycź. Ale tych je jara mało, kotšiz ło woprardže prózuja, ło bychu ło do jeho podomnosće pscheměni. Pschetož to je woprardže próza, czežke bėdženje i czełom a i trwju. Ta móz a twjerdoscć nascheho czełneho žiwjenja steji temu małemu sornjattu Khrystuśoweho, w śwjatej kšeczenizy nam dateho, Duchu napschecziwo a wobara jemu wjekele sšhadžecź a jeho korjenczi hłubšcho a hłubšcho do nascheho cźłowškeho waschnja puscheczeź. To lóžke nej, ło bym kšesczjan a cziņu, sčtož bebi tón czišty Duch žada, natura njeje tu i tym spokojom, ło kšesczjan we Khrystu

do kmjercze hlada, bym junu dobył a mam wjekełoscź, na tym nej' doscź.

A tola, njewidžimy tam a bym w skaliny kšojnu, kotrejež korjenje je swojej žiwje mozu wulke kamjenje rospukawšchi tak hłuboko abo tak daleko džeja, hacź sčoncziwe wlohu a dobru pjeršcēz namataju? Tak tež je Khrystuśowu Duch pschi wschej maliczkosczi jeho do naš wušyhteho bymjenjoweho sornjatta mózny, jara mózny a spyta psche wschu twjerdoscć a bylnoscć nascheho stareho hadama ło pschedobycź a staja ło tej wulkej mozy nascheho czełneho cźłowjeka kručze napschecziwo. Teho dla je tón kamny pobožny muž, wot kotrehož sčtuczka je (Christian Friedrich Richter, 1676—1711, w swojim czašu lékař pschi wulkej byrotnej kšēzi w Hali), tež takle spėwacź mohl: To czežke nej, ło kšesczjan bym a cziņu, sčtož tón Duch bej žada, natura spokojom zwar njeje i tym, ło kšesczjan w Khrystu do kmjercze hlada, ta hnada pať to czežke bėdženje tu wuwjedže.

Kónz tuteho bėdženja na semi pať je wuprajeny i tymi słowami: „Wy seže wumrjeli a wasche žiwjenje je potajene i Khrystuśom w Bosy.“ Derje temu cźłowjetej, na kotrehož tute słowo ło nałozicź da! Na njeho czaťa krašna msda: „Sdyž Khrystuś, wasche žiwjenje, ło sjewicź budže, tehdy tež budžecze wy i nim sjewjeni w krašnosći.“ Haj „sčtož žane woto njeje widžiko, a žane wucho kšyschalo njeje a do žaneho cźłowjeka wutrobny pschisčło njeje, to je Bóh pschihotował tym, kotšiz jeho lubuja“. Teho dla lubujmy jeho w słowach a skutkach, a kšicziujmy swoje czeł se wschěmi jeho słymi žadosczi a lóschami!

W Straßburku na najeprjach,

abo

Wóh ma spochi dobre, człowjek husto dziwne myśle.

Na herbisti wot A. Skr.

Naléczo tu bē, a wjeczor. Czorne blufe mróczele bēchu ƚo nade wƚu hromadu saczohnyle a bē ƚo s nich blystalo a hrimalo, — ale nētkle bē wscho saƚo woczichlo. Wjeczor lube Woƚe ƚlōnczko saƚo tajke lubosne ƚwēczele, so ƚo wschitke deszczowe trjepielki, ƚiz bēchu na lētkach a na lišču wiƚajo wostałe, pornjo tuczajkam sybolachu, a ƚaƚ husto by wētšicł na nje sadunyl, padzachu czeƚe a huste na włōznu sem;u abo dele do trawy.

Ludzo bēchu ƚo se ƚwojich domow na pucz wustupili a stejachu tam, jowle czrjōdka a tamle saƚo jich nēščto, ƚaƚ je to husto po Woƚim niewjedrje na wƚy widzecz, a wjeƚelachu ƚo, ƚaƚ je jim Wóh se ƚwojim deszczikom saƚo role napojil, drusy pał s łopaczom w ruzy wodzi puczil potasowachu, so mōhła czim lēpje do rēczi wotbēhnycz.

Wonta pschede wƚu pschi poƚednim domeƚku na ławzy ƚedzo ƚebi stara ƚōnka wēnz wijesche. Młoda holczka jej njesapomniczki do njeho podawasche, ƚotraƚ bē ƚebi prjedy po nje tamle na bliskej luzy pobyla. Wēnz bu nētkle hotowy. Stara poloƚi ƚebi jōn psched ƚo na blidko, na to hladasche srudna, do myšlow podnurzjena psched ƚo, hłowu pał bē ƚebi pschi tym na wobej ruzy slehnyła. „S tym waschim wēnzom była wy hotowa, czeta“, praji ta holczka. „Dyrbju jōn nētko njebohemu Handrijej na jeho row donjescz a jōn jemu tam na jeho ƚščiz powiƚnycz?“ „Nē wschał, nē!“ jej na to ta stara wotmolwi. „Tōn jemu tam ja ƚama ponjeƚu; dženƚa pał hiščezje niz — s mojej stareju woczom je ƚo mi dženƚa došč ƚylsow fronišo, — ale jutje rano jemu jōn pōndn na row donjescz. Dženƚa pał mi jōn do ƚchle do czysteje wody poloƚ, so mi sa njoh' wschōn rjanu młōdny wostanje.

Tōn tam wonta na ƚwojim lētkowje wschał teƚ dženƚa sa mnje ƚhwile njesmēje (takle wona dale ƚama se ƚobu rēczesche), ƚebi na ƚwoju staru Lejnu pomyšlicz a na jejny wēnz, pschetoz Boha Rnješowa ƚraƚnoscz jemu wēscze nētkle wscha wulka psched woczomaj stej a ta rjana wēcznoscz je jemu sešhadzala, ƚaƚ lube ranishe serja. Temu pał, ƚotrehoƚ ƚu tam nēhdy w dalokim Straßburku pohrjebali, — o ƚaƚ wjele je mēł wōn temu dopowjedacz a wotmolwjecz. — Nētkle je hiƚo na wschē polsta lēt, so staj ƚebi tutoj dobraj towarishej ƚwoje Woƚemje prajiloj. — Ach, to bē se „Woƚemje“, ale sa to staj ƚo nētkle wēscze wobaj wjele bóle swjełelicoj, jako staj ƚo s nowa mōhłoj wohladacz pola Boha Rnješa, wschało je mēł tōn tamy ƚwoje dobre ƚwēdomnje, jako dyrbjesche wbohi s tuteho ƚwēta.“

„Czetka“, pocza holczka s nowa, „czetka, jako ludzo dženƚa stareho wojaka Handrija hrjebachu, ƚu tam wschitzy pschi jeho rowje s hłōšom plakali, a wschitzy stari mužojo tam prajachu: „Baj, tōnle nasch luby Handrij bē ƚwērna, dobra dušcha. Wóh luby Rnješ spoczj jemu sa to ƚwoju wēcznu sboƚnoscz.“ „Esu tam to wschitzy takle rēczele?“ praji stara, a jej bē s woczom widzecz, ƚaƚ ƚo nad tym wscha swjełeli, ƚaƚ hdyƚ Woƚe lube ƚlōnczko wjeczor se ƚwojimi poƚlenimi pruƚkami semju pschedraƚni. „Sa tam na nikoho druheho poƚluchala nješym, ale ƚym mēła ƚama se ƚobu došč czinicz, — ale wote wschēch ludzi bē dušchne, so wo nim rēcza, ƚaƚ ƚebi prawda wot nich ƚada, — haj, wōn, tōn luby Handrij, je ƚebi tajkule ƚhwalbu saƚluzil wo njoh' a wo mnje“, — a nētkle stara Lejna saƚo wscha wotmjelny.

„Czetka“, praji holczka dale, „jako jemu wy na pschemodzenie dźeszczje, prajachu ludzo: „Hdyƚ tu Lejna ƚwojeho stareho Handrija wjaz njesmēje, njebudze tu wēscze ƚama lutka wjaz dołho czinicz.“ „Czetka, wy se ƚe stareho Handrija pschezo tak lubo mēła, czeho dla ƚebi njeiszcze jeho sa mandželishego wsała a ƚo s nim woženika? Ludzo prajachu, so je Handrij tole spochi na myšlach mēł.“

„Baj jeno, baj! — ludzo wschał wjele rēcza, to rēka: naschi młodzi, stari tu wēz wschitzy lēpje wjedza, a Handrij je jo teƚ wjedzil, tale luba a ƚwērna dobra dušcha. Tōn ƚebi njeje ženje na ƚanu ženitwu so mnu pomyšil, s najmjenscha sa polsta lēt niz wjaz“, wotmolwi jej ta stara, potom tam s mērom ƚedzo psched ƚo hladasche.

„Sa waƚ tola nješym se ƚwojim powjedanjom srudzila, ƚlota czetka?“ woprascha ƚo ju holczka. „Lehdy, jako mje moja luba maczerka jowle s wam dowjedze, je mi wona duzy s wam na wutrobu poloƚila, so ƚo waƚ ženje nješmēła wopraschecz, psche czo staj wój wobaj, wy a Handrij, tajkej dobrej pschedelaj bjes ƚobu; ale nētkle bē runje bjes namaj rēc na wscho tole pschischła.“

„S tym mōžesč ƚo na pokoj dacz, Hanžka“, wotmolwi jej stara lubosnje, „ja wschał budzich ƚama niewjedzila, psche czo dyrbjała tole wscho psched tobu, mojeje mōtznym dźeszczom, potajicz, wschało jo teƚ psched Bohom lubym Rnješom potajicz njetrjebam.

Naju pschedzelstwo, to rēka: pschedzelstwo bjes Handrijom a bjes mnu, je hiƚo jara stare; pschetoz 65 lēt je ƚētra ƚhwila jowle na ƚwēcze.

Lehdy bēchmoj mój hiščezje malej dźeszcz. Nasch nan a Handrijowy nan bēščtaj ƚubodaj. Mój mējachmoj wobaj do schule tōn ƚamy puczil, a ƚadny wot naju njechasche ženje ƚam bycz, duƚ bēchmoj spochi hromadze bjes ƚobu, a naschej starishej mējeschtej wobojej nad tym ƚwoje wjelele. Połdžischo mējeschtej teƚ uobojej s namaj hiščezje hinasche myšle. Jako bē Handrij schēšnacze lēt, wumrje jemu jeho nan; bōrsy po nim teƚ jeho macz. Nasch nan dyrbjesche ƚo sa Handrija ƚobu staracz, duƚ ƚebi jeho ƚobu s nam do domu wsa a mējesche jeho ƚaƚ ƚameho ƚwojeho ƚyna, pschetoz wōn bē jeho maczeri pschi jejnym ƚhorym ƚoƚu stej do ruki ƚlubił, so chze ƚo sa njeho staracz.

Jana bohata ja njebēch, Handrij wschał teƚ niz, pschetoz jeho nan njebē wjedzil dobrego hospodarja czinicz. Ale my mējachmy s Boha wschitzy doma ƚwój wschēdny ƚhleb, duƚ njetrjebachmy w drohim czaƚu ƚanu nusu tradacz. — Dženšnischi džen maja tu ludzo ƚwoje rjenishe domy a pschischu draštu a sejinja ƚebi bōrsy ƚwój dobry džen, ale njeWERJA wjaz temu ƚłowu: „Wulki do- bytk pał je, schtōƚ bohobojasny je a došč ma na tym, schtōƚ jemu Wóh da.“ Duƚ ƚu potom tajzy ludzo po prawym wjele ƚhudischi, wschudze jich nusa czishezje a teho dla tu spochi ƚkorza, so je nasch czaƚ hubjenny a ƚy czaƚ.“

(Potraczowanie.)

Kał je ƚo stary ƚrznja wo ƚwojich wēnybratrow w Pólskej staral.

W dženšnishej Galiziskej, ƚotraƚ tehdy s pólskemu kralestwu ƚluschesche, leƚi njeдалоko pruskich mjesow, ƚnano tsi mile s polo- dnju wot mēsta Pleša, wješ Seyffersdorf. Wješ bē ƚo po tšiecz- lētnej wōjnje wot ewangelskich Schlesynskich, ƚiz je ƚwojeho wōtz- neho kraja do Pólskej czełnychu, w lēcze 1652 sałozila, w nadzi, so budzeja tam po ƚwojej wērje žimi bycz mōz a ƚo derje mēcz. Seyffersdorfszy bēchu dźelami ƚalzy a mējachu rjanu saƚluzbu, tak so mōzachu ƚebi bōrsy ƚyrkej twaricz a ƚamšneho ewangelskeho pēdarja pomolacz. Tola hiƚo w sapoczatku 18. lētstotta bē hinał. Teƚ w Pólskej nješmēdzachu ewangelszy po ƚwojej wērje žimi bycz; jesuitojo czinjachu to ƚwoje; dołho došč stejachu Seyffersdorfszy wschej mozy napscheczimo; na poƚledku ƚo jim ƚyrkej wsa a pēdar wuhna, w domach ƚo po biblijach pytasche a dźecz ƚo do kathol- skich schulow nufowachu. Tola nanojo wodzachu katholiczy wo- czełnjene dźecz jako s ewangelskej wuczbye a woƚada wosta pschi wschēm pschesczēhanju ƚwojeje wēny potajnje sjednoczena. Psched wjaz hacz sto lētami bē nusa najwjetšcha. Esurowny knjes, fruty biskop a na ewangelsku wēru roshnewany mēšchnik, ƚiz bē ƚwojimaj pšomaj mjenje Luther a Kalwin dał, czwilowasche ewangelich mōznje. Duƚ myšlachu ƚebi ewangelszy Seyffersdorfszy na wō- czenie do ƚwojeho stareho Schlesynskeho wōtzneho kraja, ƚiz bē nētk pruski, a tele wotpohladny ƚo pschezo bóle sčrucichu, hdyƚ wojerški pēdar J. G. A. Schleiermacher, nan wulkeho bohawuczēna, do ƚotrehoƚ pēdowanjow w Plešu ƚo Seyffersdorfszy ƚōzdy ras psches mjsy ƚradzachu, ƚo sa podtłōczenny pschedelnije starasche a jim ƚlubi, so chze wscho mōzne sa nich czinicz. Kral wēz ƚyšchawischi sajima ƚo jara sa wbohich ludzi, a došč teƚ wot pschestupjenja pilnych ƚalzow sa ƚwoje kralestwo wuzitł woczakowasche, ƚlubi jim, jeli so chzyl do Pruskej czałnycz, wschelałe dobroty, wu- ƚwobodzenie młōdnych hōłzow wot wojerškeje ƚluzby, darmo drjowo a spuschčenje wschēch dawtow na pječ lēt. Tola pschestupjenju Seyffersdorfskich stejische pschede wschēm to napscheczimo, so bēchu niz jeno poddanjo pólskeho kralestwa, ale teƚ ryczerkublerjowi. Hdy bychu ƚo chzyl sčradzu wotšalicz, bychu teƚ wschē ƚwoje tubła wopuschczicz dyrbjeli. Duƚ ƚebi Seyffersdorfszy wot krala wojerški pschemod wuprošychu, so bychu se ƚwojim samozenjom njesadžewani psches mjeh pschischli. To jim kral teƚ ƚlubi.

20. meje 1780 dosta nawjednik husarow, ƚiz w Plešu stejachu, knjes s Woyosch, sašglowanu kralowsku pschischnu, na ƚotreƚej wobalzy ƚłowa stejachu: „25. meje 1780 rano w 3 hōdž. wotewricz“. W postajenej hōdžinje ƚłama offizjer sygel a czitasche tele ƚłowa: „Widzo to dyrbi lieutenant s Woyosch ƚwojich husarow hromadu pšacz a jim ƚedłowacz dacz, psches Wišku do Seyffersdorfa

chwatać a ewangelickich wobydlerjom i jich skotom a wšchém hibiczi-
wym kubkom do knjejtwa Bleska domjesć. Tola dyrbi so wšcho
to bjes wulkeho ropota stac, njejmě so žanemu cžlowjekej žadny
wólk sešchiciz a kóždy ewangelicki dyrbi so sbožomnje psches
Wišlu pschinjesć. Lieutenant i Woyosch rukuje mi se swojej głowu
sa wumjedzenje." Na to poda so Schwadrona husarow i 300
wosami i města a se wšow, psches kotrej pschindzechu, i naj-
wjetskej spěšnosću do nje-pscheczelnego kraja. Hizo hdyž skónzo
skhadzeje, běchu w Seyffersdorfje. Na měsće so ewangelicki pschi-
hotowachu a bjes wšcheho pscheczimjenja swojeho knjesa a swojeho
knježerstwa so pschipođnju k prusskim mjesam podachu. 64 swój-
bow i 313 duschemi mjedzelske offizjer sobu do Prusseje. Jeni
mlynt bē, byrnjež ewangelicki, so sobu wuczahnyć sapowjedziti, bjes
tym so so jena katholicka swójba k swojim wješnym dzerzelske.
Hilcheže tón samy wječor cžehnjechu psches Wišlu a pschenozc-
wachu w prusskej namjesnej wšy Mědžnje. Pschichodne ranje pschi-
dzechu do města, kotrej bē wjerch Bjedrich Erdmann jim k nowej
domisnje postajit. Kral Bjedrich njebē w swojich nadžijach sjebanj.
Hdyž nētł dvě pscheczelnice wšy Alt- a Neu-Anhalt kriedža
přodnych polow a kčžejazych sáhrowow ležitej — duschow je tam
sa tón cžas 1000 — wupschestriewachu so w cžasú jich sacžehnjenja
lěpy a luže. S pomozu kralowskeho knježerstwa a wjercha ho-
dželske so swójbam, niz jeno sa kēbje domy a sa sobu pschi-
wjedzeny skót hrodže, ale tež schulu a zyrkej natwaricž. Tón samy
Schleiermacher, kiz bē so tak derje wo jich pschewjedzenje do Pru-
steje starał, bu w l. 1778 jich přeni duchowny. Teho w l. 1768
w Wrotšlawju narodženy byn Bjedrich kē jow jako džěcžo žiwj,
doniz 1783 na wyšoku schulu bratrowskeje wošady w Niskej nje-
pschindže.

Swontowne derjehicze wobydlerjom wobeju wšow je so wot
teho cžasja pschězo bóle polěpschowato; a jeju zyrkwine a boha-
bojasne žiwjenje je wjele lepšiche, hacž i wjetscha te pólšich wšow,
kotrej wokoło leža.

Woshlad w našchim cžasú.

Našch luby kžězor kóždu skhadnosć wužiwa, so by swětej po-
kasał, so tež wón so ewangeliona wot Khrystuša njehanibuje, ale
so ma jón sa Božu móž, kotraž móže sbóžnych cžinicž wšchitkich,
kiz do njeho wěrja. Tak je wón pschi pschisahanju rekrutow
w Kielu k muštwam rjane słowa prajit: „Njesabudžče, sčtož ku
waš waschi starschi nawuczili — nabožinu! Potom budže so
wam lubicž w swojej službje.“

S Zasa. Kžězorowy narodny džen je so tudy na wošebje
swjatocžne waschnje swjecziti. Wšchitzy schulerjo wošadnych schulow
a wojerške towarštwu so na wšy šhromadžiwšchi se smahowazymi
khorhojemi do Božeho doma cžehnichu, hdyž bu wot knjesa fararja
Krygarja wulzy natwarjaza Boža služba dzeržana. Wječor
mějachu wojerške towarštwu po jadriwej rěczi našcheho knjesa fararja
pyschny bal. To wšchitko je so našchim wošadnym tak jara lubiko,
so nētłti bywšchi sobustawy našcheho wojerškeho towarštwu so
jemu tón samy wječor jako pschisamknuchu.

S Lejna. Saňdženu njeđzeli wječor wokoło 9 hodžin sa-
swoni so pola naš. W Schkodomje bēšche woheń. Kžěžka so
wotpali, w kotrejž bē nózny stražnik hacž dotal bydlit. Skót
móžachu i cžasom wuczahnyć. Psches Božu wulku hnadu woheń
pschescocžit njeje, runjež bē žalošny wětr, a strach teho dla wulki.
— Mamy w Lejnje nētłte tajku wulku wodu, so so stari ludžo
na podobnu wodu dopomnicž njemóžej. Bucže do Luboscha a do
Taczjež so i blatami pomodžene, so je cžěžko, pēšchi tam kžodžicž.
Wóh luby Knjes daj, so woda našchim polam pschewulku škodu
nacžiniła njeby.

S Poršchiz. Saňdženu njeđzeli mējesche našche w saň-
dženym lěcže jakožene wótčinske towarštwu swoju přenju šhroma-
džisnu. Najprjódzy so přenja sčtucžka kžerluscha: Jed'n twjerdy hrod
je našch Wóh sam! wuspěwa. Knjes pschedkžyda wšchitkich po-
witawšchi a swoju radosć nad bohatym wopytom wuprajiwšchi
knjesej kantorej em. Bartkej i Budyschina słowo da, so by swój
kerbski pschednosčk dzeržat. Knjes Bartko najprjedy na strachoty,
našchemu cžasēj wot sozjaldemokratow hrozaje, pokaja. Wón naj-
prjedy na to praschenje wotmolwi: Kac je tak pschincž móhlo?
Winu teho, wón wuložowasche, mamy wšchitzy sobu bóle abo
mjenje; wošebje je wulka šebicžnosć ludži sapšchimnyła, so praweje
lubosče k bližchemu jenož porědko nadeňdžesč; stara pobožnosć
a bohobojasnosć stej wotebjeratej. W tym wobsteji nētko tež to
džělo, kotrej mam dokonjecž, so by so strach wotwobrocžit. Knjes

pschednosčer towarštwu sa młodžinu žadasche, so by so bjes mło-
dosću prawe cžucže sa nabožinu wubudžiko. So tón wubjernje
rjany pschednosčk, kiz wošebje wulke našhonjenje w našchim ludowym
žiwjenju pokasa, so wšchitkim wubjernje spodobasche, bē na nje-
pschetorhnjenej cžisčinje w sali widžicž. Na krotkej debacze so
knjes pschednosčer, knjes farar Gólcž, knjes kantor Suscha a knjes
kantor Hancžka a dwaj druhaj wobdželichu, poslednoj spytasčtaj
swoje napšcheczimne nahlady wuprajicž, jedyn Bohuzel na jara
paršchonške waschnje, busčtaj pať kruzče a žortniwje wotpokasanaž,
knjesej kantorej Bartkej so i postanjenjom džak sa jeho woporniwosć
wupraji. Wokoło 7 h. so šhromadžisna se spěwom skónči.

„Twojeho słowa cžicha móž.“

Wóž dojedže nēhdy na kupiny brjóh a rostama so, ludžo
na njej widžachu, so tu wumóžena njeje. Woni bēchu w wulkim
strasche, dokelž bēšche to kupa, na kotrejž bēchu pječa cžlowjekow
žracžy. Duž matrosa na blišku hórku dobēža, so by so kusť roš-
hladał. Žeho towaršchojo widžichu, tak wón i rukomaj kwasche, a
njewjedžachu, cžeho dla. Wón bēšche tamnu stronu hórki wēžu zyrkwje
wohladał. A to bēšche, sčtož jemu wšchitku bojoscž psched srudnym
pschichodom i jeho dusche wja. Wón mjedzelske, so jemu ta zyrkej
na tamnej hewat strasčneje kupje wēstosć dawa, so so wo swoje
žiwjenje bojecž njetrjeba. A to wjedža cži njewěrjazy tak drje
kaž tutón matrosa. Psched nēšchto lětami pucžowasche w dalosich
wječornych krajach wot wěry wotwobrocženy młodženz se swojim
wujom, wulkim pjenježnikom. Wonaj do wulkeje bojoscže pschi-
džesčtaj, jako bēšchaj junu nusowanaj w wopuschčzenej kžěžy pschi
drošy psches nóz wostacž. Tam bēšchaj jenož dvě istwē a prjedy
hacž lehnycž džěšchaj, so šrěcžesčtaj, so dyrbi młody se swojimi
pistolemi hacž do pol nožy wachowacž a potom swojeho wuja wu-
budžicž, kotryž mēł potom hacž do ranja wachowacž. Wóšy na to
widžesčtaj psches schmarfu hospodarja, stareho muža, kotryž mējesche
swontomnje šurowy napohlad, do mjedžwjedžoweje kože swoblekaneho,
so i deski pod wjerchom — bibli ju — wša a hdyž bēšche kšwilku w njej
pocžital, so poklaknywšchi modlesche. Šnydom so młodženz pocža
šlěcacž. „Sa kēbi myšlach, so cžyšche ty wozucženy wostacž“,
praji wuj. Młodženz pať wjedžesche: hdyž Bože słowo hētú po-
šwecžuje a kłóš modlitwy šaklinczi, njeje trjeba i pistolemi w ruzy
wachowacž. By šnano hra kžartow, palenzowa šlescha abo cžišlo
njewěrjazych nowinow tež temu młodženzej jeho bojoscž šacžeriko?!

Na to kēbi myšlicže.

+ 1. Dowěrjenje k Božu.

Je to prawe dowěrjenje, hdyž šlepy wot widžazeho wjedženy
tola hinať do přědka njeňdže, hacž i bojoscžu a štyšnosću so
i rukomaj dale mašajo? — A tola my hštko sami swojemu njebie-
škemu Wótzej lepšcheho dowěrjenja njewopokasujemy?

Jako džěcžo bēch junu džen pola mojeje womfi pschebniť.
Na wječor cžěžke hrimanje pschindže a desččit so lijesche.
„Džěcžo, kac cžyšch domoj pschincž?“ stara womka praji. A duž
pschindže mój nan, mošry, so woda wot njeho bēžesche, po mnje.
Wón mējesche wulki, došhi, módry mantl, w kajtichž mužoj tehdom
kžodžachu, a jako mój wotěndžechmój, praji wón: „Wój tu spody!“
Duž šalěšch spody mantla a so nanoweje ruki dzeržach a nētłto
doprědka! — Šso wē, so nicžo widžicž njemóžach, to džěšche placž!
psches luže a kłoto, ja tež desččit šlyšchach a žakostne hrimanje
a so nanoweje ruki kóžde wokomifnjenje twjerdscho pschimnych; a
ja bych tola hšupny pacholť byť, bych-li cžyť škoržicž, so je cžma
wokoło mje! — To džě bēšche nanowy mantl, pod kotrymž bēch
wobarnowany pscheczimno desččizej, kiz cžmu cžinjesche. Nan pucž
widži, to ja wjedžach. Skónčnje wón stejo wosta, mantl rošno
šcžini a mój bēchmój domoj. Sa do macžerneho pscheczelnego
woblicža a do našcheje šwětkēje cžopšēje istwy pohladach, a bēšche
mi tak derje, kaž móže to cžlowjekej jenož domach byč! Šso wē,
nan bēšche mje domoj domjedč; hdyž by mje hewat pschinjesčž cžyť?
— A tak je tež i našchim njebieškim Wótžom. Alš sčto dha i naš
podawa so tak štrošchtnje pod jeho kšhidko a džē i nim psches
wichor a njewjedro so hewat wo nicžo njestarajo, kžiba so so jeho
ruki pschězo twjerdscho pschima.

2. Tu njeje kšwile wotpocžowacž.

Hdyž pucžowar psches krajinu i wulkim šněhom pschitrytu
pucžuje a wustanje, jeho lóhko wulka špróžnosć sapšchimnje, so by

Bo najradšho lehnul a spať. Našhonjeny wodžer poť spyta jeho wot teho wotdžeržecy, pschetož wón mě, so, hdyž je bo lehnul a spi, wjazy njewotuczti, ale pomaku sprostnje, doniž mormy njeje. A byrnjež by spróžny puczowar tež jara, jara prošyl, jemu wot-pocžnyčy dacž šebi myšlo, so jemu to nicžo njefeschodži, hdyž khowilu pospi — wodžer jeho ležo wostajicž nješmē, hdyž chze jeho žiweho šdžeržecž.

My tež psches wyšofe šněhowe hory puczujemy, tamnu stronu je našch wóžny kraj. Šchtóž chze tam derje dóncž, nješmē stejo wostacž, ani wotpocžnyčy, najmjene pať bo k spanju lehnycž. Wjele našchich bratrow bo lědom dale wlecze, druhy hjo pschi puczú leža a spja w lěnosčzi a limfosčzi. Spytasch-li jich wu-budžicž, žalosčza, so jich w mērje molisč a prošča, so by jim tola mēra wostajit, praja, so je jim žyle derje a ničeho drugeho šebi nježadaja. Šsmēmy jim dale spacž dacž? Šsmēmy bo, hdyž bo na naš rošněwaja, wotdžeržecž dacž, so jim pschezo sašo s nowa stanycž njefasamy? Ně! Woni hišcže mormi nješku. Ale woni w šněy leža a pschezo bóle sprostnu. Šso wo jich žiwjenje jedna! — to njefabudžmy. „Wachuj a pošylit to šbytkne, kotrež chze wumrjecž!“

Šžaby wulkeje a hlubofeje šrudoby drje na naš pschiindu, hdyž wutroba wēricž njecha ani njescž, šchtož dyrbi tola ščerplimje na bo wfacž. Derje tej dušči, kotraž je čzišče a wóčžta wot čžemneje hlubiny njewotwobrocži, doniž w njej parle namafala njeje; derje tej dušči, kotraž bo potom s tym šnješom bēdži a s šakubom šawofa: „Ša cže njepuschczu, khibe so mje po-žohnuješč!“

Šchtó je najlěnišči?

Šedyn knješ mēješche ššjóch wotrocžkow, kotřiž dyrbjachu jeho polo wobdželacž. Nětko pať wón šakšyscha, so šu jeho wotrocžny lěnižy, kotřiž wjazy spja dylit dželaju. Šo by bo pschewēdčit, hacž je to werno, šchtož bo powjeda, wón jich šedyn džēn daloko přjecž pošla, na jene mēštno, hdyž jich lóhko ničtó wobfēdžbowacž njemó-žesche. Bo někotrych hodžinach wón šam won džēsche, so by pohladat, tak jo čžerja. A hlaj, wón jich njenamafa pschi džēle, ale špody rjaneho, wulkeho šchtoma w šhódku ležo. Šako tón knješ žyle njewocžakany psched nich štupi, woni bo šastróžachu a šebi pomyšlachy, so bo jim šlē pōndže. Tón knješ pať bēsche runje wjēšety, wón šuny rufu do dyšafa a džēsche pscheczelnimje: „Šchtó dha je po-prawom s waš najlěnišči? Přajcže šprawnje, wón dyrbi tutón tolet mēčž. Dwaj wotrocžkaj štocžiščtaj na pschemo horje a džēsčtaj: „Ša šym.“ Šsecži pať šmērom ležo wēšta, kaž by rjekt, so by jeho to šłowo s žyła ničžo njestaralo. Tón knješ teju dweju stejo wo-stajo k štecžemu pschistupi a k njemu džēsche: „Tu wšmi, ty šy najlěnišči!“ Tón pať bo hišcže njehibny, ale rjekny: „Ach budžcže tak dobrny, knježe, a tyšicže mi tón tolet do dyšafa!“

Bóh tón knješ ma tež wjele tajkich wotrocžkow, kotřiž jeho džēto a štutki mašo špēchujaja a wjele čžaba štomdža a šadundaja.

Bóh tón knješ šwojim wotrocžkam niž jeno tolerja njesticža, ně, wjele wjazy, žyle šwoje njebješke kraleštwo; jich wjele pať je tajkich lěnič, so woni njefamóžaja ani šwojeje rufi ša tutym kraleštwom wupšchestrjecž, wjele bóle šebi myšla a žadaja, so dyrbi Bóh jim tošamo do dyšafa tyšancž. —

Rať nětko ty myšlišč, luby čžitarjo? —M—

Wopomni.

W pscherēštu traje žiwjenje jeneho čžłowjeka 33 lēt. Šchtwórtny džēl wšchēch, kotřiž bo narodža, wumrje do šedmeho lēta, a položaja wšchēch narodženyč šemrje do šydomnateho lēta. Wot 100 wošobow jeno šchēscž starobu wot šchēscždžēšacž lēt docžakaju; wot 500 wošobow budže jenož jena wošomdžēšacž lēt stara. Šchēscž-džēšacž wošobow pscherēšnje w kóždej minucže šemrje, po tajkim jena w kóždej sekundže. — Wobfēdžbuj teho dla: We kóždej sekundže jena dušča do wēčžnosčže dže, a jena sekunda ras dōndže, dha je twoja ta, kotraž tam pōndže.

Wopomni dale: Šdyž šy šydomnacže lēt šary, dha je bo tebi wulka hnada dostafa, kotrež poškožaja wšchēch s tobu narodženyč njeje šhonika; a je cže Bóh něhdže hacž do šchēscždžēšateho lēta w tutym žiwjenju wobšhowat, dha je wón tebi napscheczšo žyle wošebitu hnadu wopokafat. Šy ty hjo hdy na to myšlit? —

Wopomni pať ščoncžnje tež: Šara njewēšta wēž je, hdyž ty šwoje wobrocženje won wustorčujesč hacž do šwojeje staroby. Pschetož kaž čži přjedy mjenowane licžby dopokafa, špōšnajesč: najmjēšči džēl ludži budže štarych; daloko wajwjēšči džēl wumrje w šwojich mlodych lētach. Bo tajkim: Dženša hišcže bo wobrocž a džēšba čžin pokutu! —M—

Šdže pobraduje?

Njedawno čžitach wo někotrych šódžnikach (matrosach), kotřiž bēchu wodnjo šwoju šódž wopuschczo w čžolmje na kraj dojēli. Šjeni bo sašo wrócžichu. Žyłu nōž čžolmowachu, ale šwojeje šódže dozpicž njemóžachu. Šrano šwitafche a ranšche šwētko jim jašnje pokafe, so bo nješku wjele wot brjoša wothnuli. Šchto pať bēsche teho pschicžina? Woni bēchu w šwojej tajkosčzi šapomnili, poštronk, s kotrymž bē čžolm pschijafany, wotwjafacž. — Tu mamy wobras a šnamjo tyč, kiž drje bo napinaju a ša tym steja, so bychu w šwojim šnutškownym žiwjenju do přēdka pschicšli, — ale tola pschezo na tym šamšnym mēštnje šawoštanu, — čžeho dla? dokelž něšajši poštronk hrēča, něšajši hrēšny rjecžas jich na šemške šachodne wježe. —M—

Štara bo tež Bóh ša mnje?

Šodwysčk powjeda: „Našch regiment čžehnješche w němšto-franzowskej wójnje w lēcže 1870 čžišche w nožy še šwojeho šmar-tēra na dróhy k mēštu Štrašburg. Šdyž tam pschiindžechmy, hdyž bo dróha winje, dyrbjachmy šaitacž. W čžemnosčzi našchi ludžo do přēdka džēchu, so bychu pschirowy ryli, w kotrychž móhli bo šhowacž a hdyž bēsche tak daloko, so móžachu čži, kiž džēlachy, bjes štracha šwoje džēto wobštaracž, šo my s boka dróhi lehnycmy. Šedy šakwita, dha bē bo njepšcheczēl w Štrašburgu na naš do-hladat. A wón šapoczaja s šanonow na naš ščēlecž, so žyła šemja rješche. Šrējachmy dobrny blaf, kiž bēsche derje wobarnowany. Šli k prawizy na druhim boku dróhi šteješche wopuschczena šhēšta. Ša dobo do njeje granata prašny a žyłu ščēchu dele štorhny. Štary muž s bēlymi wlošami s šhēžnyimi durjemi wulecži a čžyšche, kaž šhēšje jeho nošy njēšesčtej, na dróhu, so by hacž k nam pschiincž móhł. Wón šwój štatof njebēsche wopuschczicž čžyšč, nětko tola dyrbjesche. Šedy bēsche hacž na šrjedž dróhi, granata wysche njeho šchumješche. Wón bu psches to poraženy. Ša to widžach. Šchto šym myšlit, njewēm; wulka štrachota, w kotrež wón bēsche, bē mi jašna; ja horje ščocžich, k njemu šhwatach, jeho pschimnyč a s nim na našch bok dróhi bēžach. W tym wškomitnjenju sašo nowy ža-šostny šrimot; towaršchow škyschach štonacž. Ššcho bēsche šhwatnišcho byšo, hacž so bych pomyšlicž móhł. Šako šebi sašo myšlicž šapoczach, a wšoko šebje hladach, pohladach na mój štary blaf, na kotrymž moje wēžy ležachu — wšcho ležesche rošpōšchene a hdyž bēch ja ležat, bēsche runje granata nuts dyrifa. Duž šwojej wocži k nje-bješkam pošbēhnyč a mój rt praji: „Ach, ty šy šebi na mnje pomyšlit!“

5. njedžela po 3 kralach.

Njedžela	Mat. 17, 1—13.	1 Jan. 1.
Pōndžela	Luf. 18, 31—43.	1 Kor. 13.
Šutora	Mat. 17, 14—27.	1 Jan. 2, 1—17.
Šsrjeda	Mat. 19, 13—30.	1 Jan. 2, 18—29.
Šchtwórtk	Mat. 20, 17—34.	1 Jan. 3, 1—12.
Špjat	Luf. 19, 1—10.	1 Jan. 3, 13—24.
Šsobota	Luf. 19, 11—27.	1 Jan. 4, 1—16.

„Šomhaj Bóh“ je wot nětko niž jenož pola knješow duchownych, ale tež we wšchēch pschē-dawarňjach „Šserb. Nowin“ na wšach a w Šudyščinje dostacž. Ša šchtwórcž lēta płacži wón 40 np., jenotliwe čžišla bo po 4 np. pschedawaju.